Yas Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yas Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32904

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yas Ölçe?i, Seher Balc? Çelik taraf?ndan 2006 y?l?nda geli?tirilmi? olup, bireylerin kay?p sonras? ya?ad?klar? çok boyutlu yas tepkilerini psikometrik olarak ölçmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, 35 maddeden ve dört temel alt boyuttan olu?maktad?r: Fiziksel, Duygusal, Bili?sel ve Davran??sal tepkiler. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in yap?sal geçerli?ini göstermek amac?yla faktör analizi teknikleri kullan?larak gerçekle?tirilmi? ve yüksek düzeyde güvenirlik katsay?lar? elde edilmi?tir. Bu araç, özellikle psikolojik dan??ma ve rehberlik alan?nda, yas sürecinin yo?unlu?unu ve do?as?n? belirlemek için önemli bir de?erlendirme arac?d?r.

Anahtar Kelimeler

Yas Ölçe?i, **yas**, **kay?p**, **psikolojik de?erlendirme**, **ölçek geli?tirme**, **geçerlik**, **güvenirlik**.

Yazarlar

Seher Balc? Çelik

Amaç

Yas Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin bir kay?p olay? sonras?nda gösterdikleri yas tepkilerinin kapsam?n? ve ?iddetini sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, yas sürecinin sadece duygusal de?il, ayn? zamanda fiziksel, bili?sel ve davran??sal boyutlar?n? da kapsayacak ?ekilde çok yönlü bir de?erlendirme sunmak üzere tasarlanm??t?r. Elde edilen puanlar, profesyonellerin bireylerin yasla ba?a ç?kma düzeylerini anlamalar?na ve uygun müdahale stratejilerini belirlemelerine yard?mc? olur.

Yap?

Ölçek, yas tepkisini dört ana boyutta inceleyen çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, yas?n karma??k do?as?n? yans?t?r ve bireyin ya?am?n?n farkl? alanlar?na etkisini de?erlendirir. Toplam 35 maddeden olu?an ölçekte, her bir alt boyut, yas?n özgül bir tezahür alan?n? temsil etmektedir.

Fiziksel Boyut (5 madde): Kayb?n yol açt??? somatik ve bedensel tepkileri (örne?in, a?lama, uyku bozukluklar?) ölçer.
Duygusal Boyut (10 madde): Üzüntü, öfke, suçluluk gibi yo?un duygusal tepkileri ve duygular? ifade etme zorlu?unu de?erlendirir.
Bili?sel Boyut (10 madde): Kay?p hakk?ndaki dü?ünceleri, anlam aray???n? ve hayat?n anlams?zl???na dair inançlar? kapsar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Davran??sal Boyut (10 madde): Kay?p nesne veya ki?iyle ilgili davran??sal de?i?iklikleri, an?lar? sürdürme çabalar?n? veya günlük i?levsellikten uzakla?may? ölçer.

Geçerlik

Yas Ölçe?i'nin yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla kapsaml? istatistiksel analizler yürütülmü?tür. Yap?lan analizler sonucunda, ölçe?in kuramsal olarak öngörülen dört boyutlu yap?s?n?n ampirik verilerle uyumlu oldu?u saptanm??t?r.

Geçerlik çal??mas? kapsam?nda uygulanan Temel Bile?enler Analizi (TBA) ve Varimax Dik Döndürme teknikleri, maddelerin ilgili faktörlere yüklenimini do?rulam??t?r. Ölçekteki maddelerin faktör yükleri, güçlü ve kabul edilebilir düzeyler olan **.311** ile **.845** aras?nda de?i?mektedir, bu da maddelerin ölçülen alt boyutlar? temsil etme yeterlili?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Yas Ölçe?i'nin güvenirlik analizleri, ölçe?in tutarl? ve kararl? ölçümler sa?lad???n? ortaya koymu?tur. ?ç tutarl?l???n de?erlendirilmesi için Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?lar? hesaplanm??t?r.

Ölçe?in dört alt boyutuna ili?kin iç tutarl?l?k katsay?lar? **.62** ile **.90** aras?nda de?i?mektedir. Bu aral?k, alt boyutlar?n genel olarak iyi ila mükemmel düzeyde tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir. Ölçe?in toplam puan?n?n iç tutarl?l?k katsay?s? ise oldukça yüksek bir de?er olan **.96** olarak hesaplanm??t?r, bu da ölçe?in bütün olarak yas yap?s?n? ölçmede üstün bir güvenilirli?e sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r. Ayr?ca, ölçe?in düzeltilmi? madde toplam puan korelasyon katsay?lar?n?n **.30** ile **.87** aras?nda de?i?ti?i belirlenmi?tir ki bu da maddelerin genel ölçek puan?na anlaml? katk? sa?lad???n? gösterir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal uyumunu belirlemek amac?yla Temel Bile?enler Analizi (TBA) kullan?lm??t?r. Bu analiz, ölçe?in dört boyutlu modelinin verilerle uyumunu test etmek için kritik öneme sahiptir.

Faktör yap?s?n?n yorumlanabilirli?ini ve ayr?m?n? optimize etmek amac?yla **Varimax Dik Döndürme** tekni?i uygulanm??t?r. Analiz sonuçlar?, ölçe?in kuramsal çerçeveye uygun olarak dört belirgin faktöre ayr?ld???n? do?rulam??t?r: Fiziksel, Duygusal, Bili?sel ve Davran??sal. Faktör yüklerinin geni? bir yelpazede (.311 - .845) da??lmas?, her bir maddenin kendi faktörünü güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i

Format: Öz Bildirim Envanteri

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Kay?p ya?ayan bireyler)

Ya? Grubu: Yeti?kin

Popülasyon Detaylar?: Orijinal geçerlik ve güvenirlik çal??mas?nda kullan?lan örneklem detaylar? için kaynak makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 35 maddeden olu?makta ve cevaplar 5'li Likert Ölçe?i format?nda derecelendirilmektedir (1=hiçbir zaman - 5= her zaman). Yüksek puanlar, yas tepkilerinin daha yo?un oldu?unu i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Yas tepkileri, **psikometrik araç**, **çok boyutlu yas**, **Cronbach Alfa**, **faktör yükleri**, **Türkçe ölçek**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: balseher@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Yas Ölçe?i, Seher Balc? Çelik taraf?ndan geli?tirilmi? ve ilk olarak 2006 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için yazar ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir. Ticari kullan?m veya geni? ölçekli uygulamalar için yazar?n izni gerekebilir.

Ölçe?in tam metni ve detayl? metodolojisi, orijinal yay?n linkinden eri?ilebilir: pdrdergisi.org. Ayr?ca, ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: yas-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

ARABPSYCHOLOGY.COM

Balc?-Çelik, S. (2006). Yas Ölçe?i: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Türk Psikolojik Dan??ma ve Rehberlik Dergisi,3*(25), 105-114.

Yas Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek 4 alt boyut ve 35 maddeden olu?maktad?r:

Fiziksel (5m): Akl?ma geldikçe a?l?yorum.
Duygusal (10m): Duygular?m? ifade etmekte zorluk çekiyorum.
Bili?sel (10m): Hayat?n anlams?z oldu?unu dü?ünüyorum.
Davran??sal (10m): Onun sevdi?i ?eyleri yap?yorum.

ARABPSYCHOLOGY.COM